

Klimatická politika EU

Kateřina Kolouchová

FSS MUNI, 18. 10. 2023

KLIMATICKÁ POLITIKA EU: SCHÉMA

KLÍČOVÉ POLITIKY

PRINCIPY

**OPATŘENÍ
A LEGISLATIVA**

FINANCOVÁNÍ

KLIMATICKÁ POLITIKA EU: SCHÉMA

KLÍČOVÉ POLITIKY

OPATŘENÍ
A LEGISLATIVA

FINANCOVÁNÍ

1

PRINCIPY

KLIMATICKÁ POLITIKA EU: SCHÉMA

2

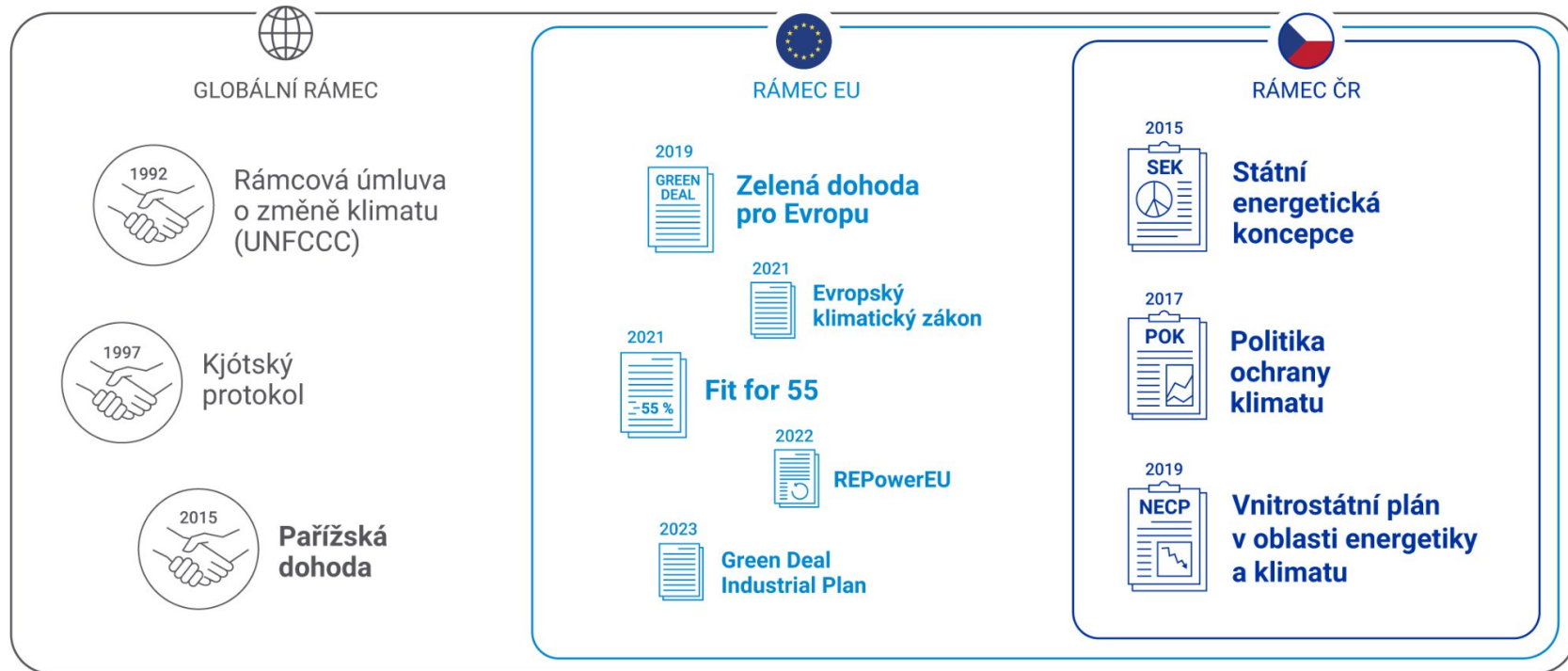
KLÍČOVÉ POLITIKY

**OPATŘENÍ
A LEGISLATIVA**

FINANCOVÁNÍ

PRINCIPY

- Ekonomický **růst oddělený od využívání zdrojů**
- **Spravedlivá transformace**
- **Respekt k rozdílné výchozí pozici jednotlivých států**
- Ochrana klimatu jako **součást všech politik** (climate mainstreaming)
- **Znečišťovatel platí**
- EU jako **globální lídr**

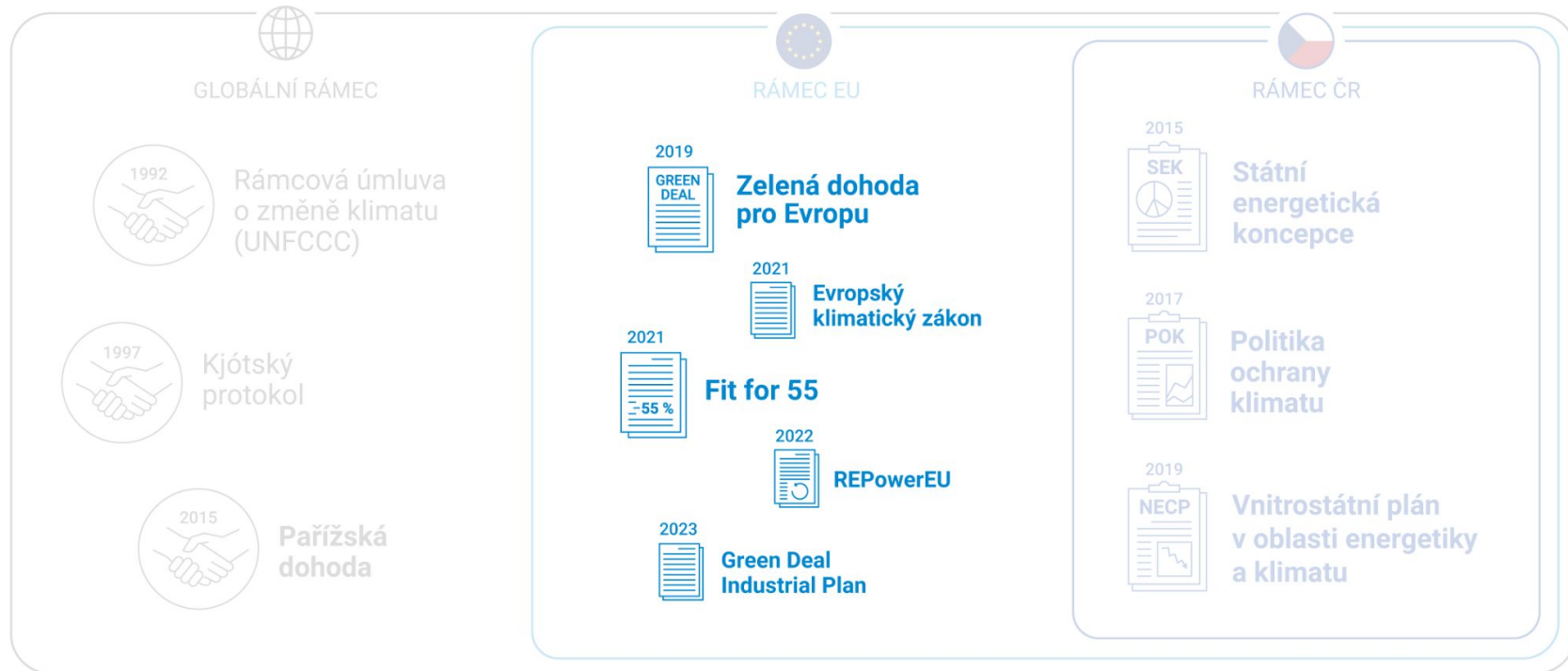
Globální klimatické dohody tvoří nejširší rámec mezinárodního úsilí, které má vést ke snížení emisí skleníkových plynů.

Evropská unie pak prostřednictvím legislativního procesu přijímá **konkrétní cíle**, jimiž usiluje o plnění těchto dohod ze strany Unie.

Jednotlivé **členské státy** se musí na plnění společných cílů podílet, avšak **národní cíle** se mohou napříč státy lišit (s ohledem na různé výchozí podmínky různých zemí).

Globální klimatické dohody tvoří nejširší rámec mezinárodního úsilí, které má vést ke snížení emisí skleníkových plynů.

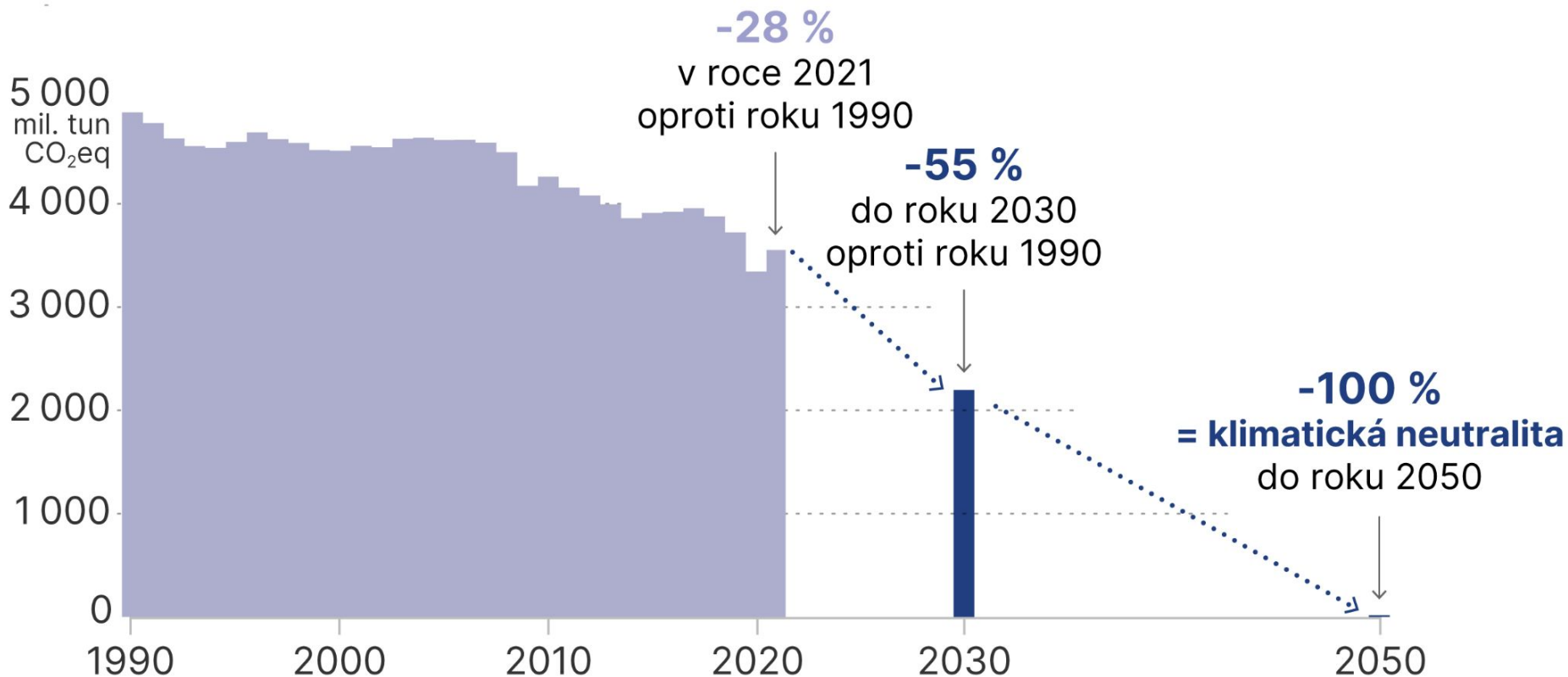
Evropská unie pak prostřednictvím legislativního procesu přijímá **konkrétní cíle**, jimiž usiluje o plnění těchto dohod ze strany Unie.

Jednotlivé **členské státy** se musí na plnění společných cílů podílet, avšak **národní cíle** se mohou napříč státy lišit (s ohledem na různé výchozí podmínky různých zemí).

KLIMATICKÉ CÍLE EU

v kontextu dosavadního vývoje emisí skleníkových plynů

Klíčové politiky / timeline

- 2019** **Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal)**
strategie pro dosažení klimatické neutrality v EU do roku 2050 a snížení emisí skleníkových plynů o 55 % do roku 2030 oproti roku 1990
- 2021** **Evropský klimatický zákon**
klimatické cíle pro roky 2030 a 2050 jsou právně závazné
- 2021** **Fit for 55**
balíček legislativních návrhů pro dosažení cíle pro rok 2030
- 2022** **REPowerEU**
plán pro ukončení závislosti na fosilních palivech z Ruska, akceleraci rozvoje OZE a zvýšení energetické účinnosti
- 2023** **Průmyslový plán Zelené dohody (Green Deal Industrial Plan)**
plán pro podporu dekarbonizace evropského průmyslu a jeho konkurenceschopnosti na globálních trzích

KLIMATICKÁ POLITIKA EU: SCHÉMA

KLÍČOVÉ POLITIKY

- 2019 Zelená dohoda pro Evropu
- 2021 Evropský klimatický zákon
- 2021 Fit for 55
- 2022 REPowerEU
- 2023 Průmyslový plán Zelené dohody

PRINCIPY

- Ekonomický **růst oddělený** od využívání zdrojů
- **Spravedlivá transformace**
- **Respekt k rozdílné výchozí pozici** jednotlivých států
- Ochrana klimatu jako **součást všech politik** (climate mainstreaming)
- **Znečišťovatel platí**
- EU jako **globální lídr**

3

**OPATŘENÍ
A LEGISLATIVA**

FINANCOVÁNÍ

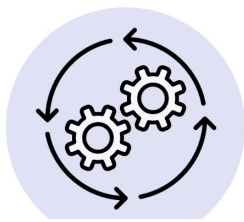
Energetika

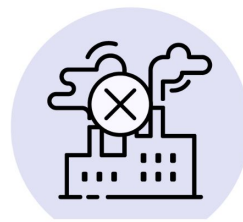
Doprava

Budovy

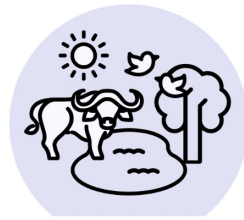
Průmysl

Znečištění

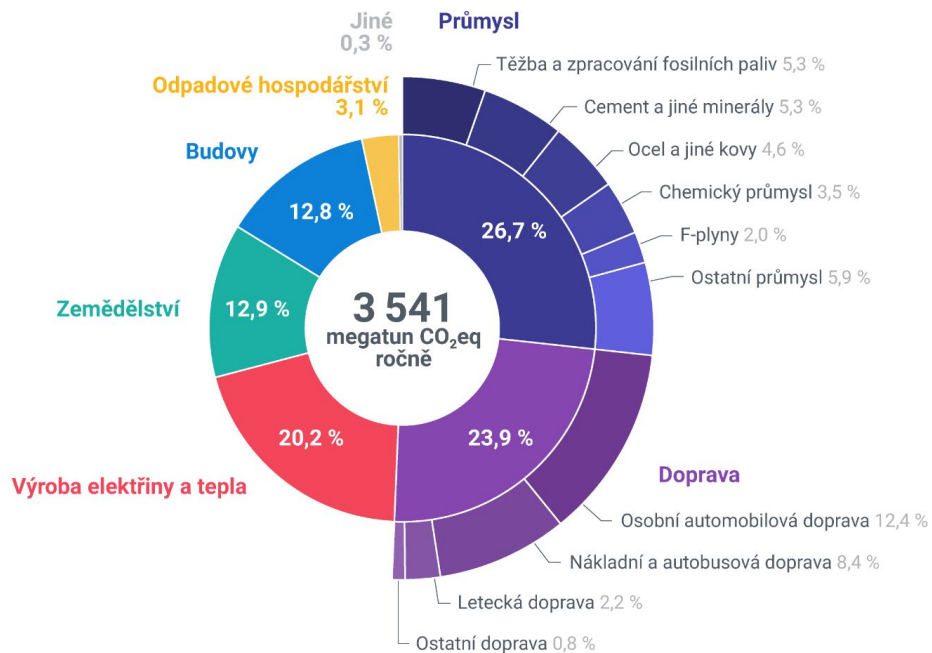

Zemědělství

Biodiverzita
a ekosystémy

EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ V EU PODLE SEKTORŮ

Vsuvka: Jak v EU probíhá přijímání legislativních aktů?

- 0 **Evropská rada** (složená z hlav států) určuje obecný směr
- 1 **Evropská komise** navrhuje legislativu
- 2 **Evropský parlament** (složený z europoslanců volených v členských zemích)

&

Rada EU (složená z odpovědných ministrů členských zemí, např. ENVI Rada, ECOFIN Rada atd.) legislativu připomínkuje, pozměňuje a schvaluje

→ V průběhu procesu často probíhají tzv. **trialogy**, které ladí vzájemné pozice zmíněných institucí a celý proces urychlují

Opatření a legislativa

- 1 Tržní mechanismy
- 2 Cíle a regulace

Tržní mechanismy

TRH S UHLÍKEM #znečišťovatelplatí

System obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) #fitfor55

emisně intenzivní sektory (energetika, výroba železa a oceli, chemický průmysl, ...)
od r. 2027 – EU ETS 2 zahrnující emise v silniční dopravě a budovách

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) #fitfor55

„uhlíkové clo“, které zpoplatní dovoz emisně náročných produktů (co v EU spadají pod EU ETS) ze zemí mimo EU, aby došlo k narovnání podmínek pro unijní a zahraniční producenty a zabránilo se *úniku uhlíku*
od r. 2026

Cíle a regulace

CÍLE PRO SNÍŽENÍ EMISÍ

Nařízení o sdílení úsilí (Effort Sharing Regulation, ESR) [#fitfor55](#)
emisní cíle jednotlivých států pro snížení emisí v sektorech mimo EU ETS

Country	Old targets (set in 2018)	New targets (since 2023)
Austria	-36 %	-48 %
Belgium	-35 %	-47 %
Bulgaria	-0 %	-10 %
Croatia	-7 %	-16,7 %
Cyprus	-24 %	-32 %
Czechia	-14 %	-26 %
Denmark	-39 %	-50 %

Cíle a regulace

ENERGETIKA

Směrnice o OZE (Renewable Energy Directive, RED) [#fitfor55](#) [#repowereu](#)

42,5 % konečné spotřeby energie v EU by mělo být v roce 2030 produkováno OZE

Směrnice o energetické účinnosti (Energy Efficiency Directive, EED) [#fitfor55](#) [#repowereu](#)

snížení konečné spotřeby energie v EU o alespoň 11,7 % v porovnání se scénářem z roku 2020

Cíle a regulace

DOPRAVA

CO₂ emisní standardy pro automobily a dodávky [#fitfor55](#)

žádné nové automobily a dodávky, které emitují CO₂ po roce 2035

Cíle a regulace

PRŮMYSL

Net Zero Industry Act #gdip

40% cíl pro výrobu strategických zelených technologií na území EU

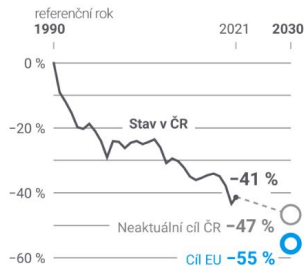
Critical Raw Materials Act #gdip

vytvoření bezpečných a odolných dodavatelských řetězců v oblasti kritických surovin (diverzifikace zdrojů, zvýšené domácí kapacity) potřebných pro zelené technologie (větrné turbíny, úložiště pro vodík, baterie)

PŘEHLED ZÁVAZKŮ ČR PRO ROK 2030

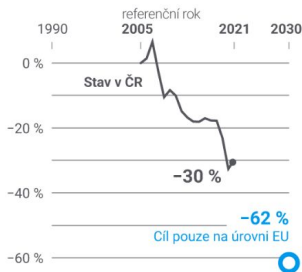
PROBÍHÁ AKTUALIZACE ZÁVAZKU

Snížení celkových emisí skleníkových plynů

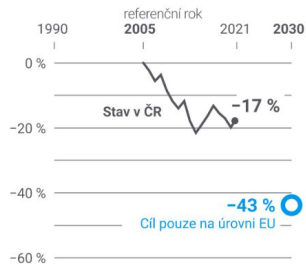

Snížení emisí v sektorech EU ETS

VÝROBA ENERGIE, PRŮMYSL, LETECKÁ A NÁMORNÍ DOPRAVA

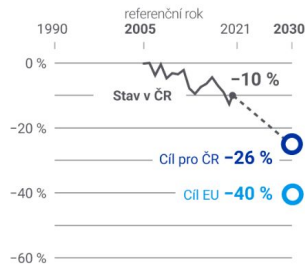

Snížení emisí v budovách a silniční dopravě (EU ETS 2)

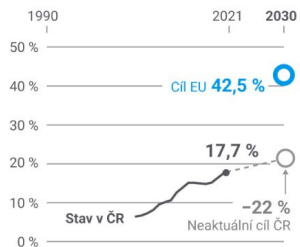
Snížení emisí mimo EU ETS (Nařízení o sdílení úsilí)

BUDOVY, DOPRAVA (MIMO LETECTVÍ), ZEMĚDĚLSTVÍ, MENŠÍ PRŮMYSL A ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

PROBÍHÁ AKTUALIZACE ZÁVAZKU

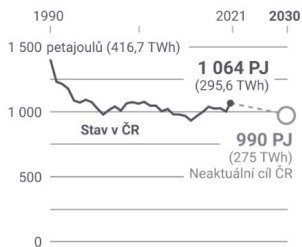
Zvýšení podílu OZE na konečné spotřebě energie

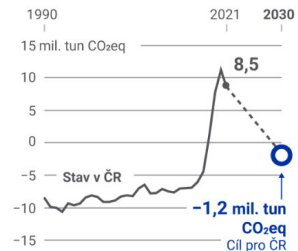
PROBÍHÁ AKTUALIZACE ZÁVAZKU

Zvýšení energetické účinnosti

SNÍŽENÍ KONEČNÉ SPOTŘEBY ENERGIE

Zvýšení pohlcení skleníkových plynů v sektoru využití půdy a lesnictví (LULUCF)

Snížení emisí u nových osobních automobilů a dodávek

Od roku 2035 nebude možné na úrovni EU registrovat žádné osobní automobily ani dodávky, které vypouštějí emise CO₂. Průměrné emise u nových osobních automobilů činily v roce 2021 v ČR 139 g CO₂/km, u dodávek pak 217.

KLIMATICKÁ POLITIKA EU: SCHÉMA

KLÍČOVÉ POLITIKY

- 2019 Zelená dohoda pro Evropu
- 2021 Evropský klimatický zákon
- 2021 Fit for 55
- 2022 REPowerEU
- 2023 Průmyslový plán Zelené dohody

PRINCIPY

- Ekonomický **růst oddělený** od využívání zdrojů
- **Spravedlivá transformace**
- **Respekt k rozdílné výchozí pozici** jednotlivých států
- Ochrana klimatu jako **součást všech politik** (climate mainstreaming)
- **Znečišťovatel platí**
- EU jako **globální lídr**

4

OPATŘENÍ A LEGISLATIVA

Tržní mechanismy

Trh s uhlíkem (EU ETS, CBAM)

Cíle a regulace

např. Effort Sharing Regulation, Renewable Energy Directive, Energy Efficiency Directive, CO₂ emission standards for new cars and vans, Net Zero Industry Act, Critical Raw Materials Act, Nature Restoration Law, ...

FINANCOVÁNÍ

Financování

- 1 Unijní zdroje (fondy)
- 2 Soukromý kapitál
- 3 Národní rozpočty

Financování

1 Unijní zdroje (fondy)

Rozpočet EU, **výnosy z prodeje emisních povolenek**, Next Generation EU (společná půjčka)

→ *ESIF, Fond pro spravedlivou transformaci, Národní plán obnovy, Modernizační fond, Inovační fond, Sociální klimatický fond*

2 Soukromý kapitál

Udržitelné investování a finance (ESG, taxonomie), riziko uvízlých aktiv

3 Národní rozpočty

Ozeleňování národních rozpočtů: přesun daňové zátěže z práce k znečištění, konec dotací fosilním palivům, sociálně odpovědné rozpočtování + výnosy z emisních povolenek

KLIMATICKÁ POLITIKA EU: SCHÉMA

KLÍČOVÉ POLITIKY

- 2019 Zelená dohoda pro Evropu
- 2021 Evropský klimatický zákon
- 2021 Fit for 55
- 2022 REPowerEU
- 2023 Průmyslový plán Zelené dohody

PRINCIPY

- Ekonomický **růst oddělený od využívání zdrojů**
- **Spravedlivá transformace**
- **Respekt k rozdílné výchozí pozici jednotlivých států**
- Ochrana klimatu jako **součást všech politik** (climate mainstreaming)
- **Znečišťovatel platí**
- EU jako **globální lídr**

OPATŘENÍ A LEGISLATIVA

Tržní mechanismy

Trh s uhlíkem (EU ETS, CBAM)

Cíle a regulace

např. Effort Sharing Regulation, Renewable Energy Directive, Energy Efficiency Directive, CO₂ emission standards for new cars and vans, Net Zero Industry Act, Critical Raw Materials Act, Nature Restoration Law, ...

FINANCOVÁNÍ

Unijní zdroje

(rozpočet EU, výnosy z prodeje emisních povolenek, Next Generation EU)
Evropské strukturální a investiční fondy, Fond pro spravedlivou transformaci, Národní plány obnovy, Modernizační fond, Inovační fond, Sociální klimatický fond

Soukromý kapitál

Udržitelné finance a investování (ESG, taxonomie EU)

National budgets

Zelené a sociálně odpovědné rozpočtování

Budoucnost klimatické politiky EU

- **Volby do Evropského parlamentu v roce 2024 + nové složení Komise**
- **Průmyslové závodění EU s USA a Čínou**
- **Válka na Ukrajině**
- **Extrémy počasí**

Komunikace klimatické politiky EU směrem k veřejnosti / aktivita

Individuálně (5 minut)

Co podle vašeho názoru **funguje a co ne**, když dochází ke komunikaci klimatické politiky EU směrem k veřejnosti? **Jaké jsou překážky pro dobrou komunikaci?**

Napište každý bod, co vás napadne, na post-it.

Ve skupinách / po 5 lidech (15 minut)

1. V rámci skupiny **seskupte post-its s podobnými body dohromady.**
2. **Vyberte si jednu tematickou skupinu a ve skupině zodpovězte**
 - a) co v ní funguje v komunikaci klimatické politiky EU dobře,
 - b) co nefunguje a
 - c) jak to zlepšit.
3. **Výsledky diskuze odprezentuje zbytku třídy.**

Díky za pozornost!

Ozvěte se mi

katerina.kolouchova@faktaoklimatu.cz, @katkolouchova

